

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 16. februārī
(OR. en)

6043/1/23
REV 1

MI 80
COMPET 77
IND 36

PIEZĪME

Sūtītājs: prezidentvalsts
Saņēmējs: Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats: Konkurētspēja un produktivitāte ilgtermiņā – iekšējais tirgus 30 gados un pēc tam
– politikas debates

Pielikumā pievienota prezidentvalsts piezīme politikas debatēm saistībā ar tēmu "Konkurētspēja un produktivitāte ilgtermiņā – iekšējais tirgus 30 gados un pēc tam".

Prezidentvalsts piezīme: konkurētspēja un produktivitāte ilgtermiņā – iekšējais tirgus 30 gados un pēc tam (Konkurētspējas padomes politikas debates, 2023. gada 2. marts)

Eiropas spēks, noturība un globālā pozīcija ir atkarīga no mūsu ekonomikas produktivitātes un konkurētspējas. Šajā sakarā ES uzņēmumi un rūpniecība gūst labumu no tā, ka tie darbojas atvērtā ES mēroga tirgū, kam raksturīga efektīva konkurence, konkurētspējīgas enerģijas cenas, stabila normatīvā vide, inovācijas un kapitāla pieejamība, un ka tiem ir saikne ar pasaules tirgiem. Vienotais tirgus sniedz piekļuvi plašam vietējam tirgum, kur ES uzņēmumi var augt un konkurēt pasaules mērogā, kas pēdējo 30 gadu laikā arī ir noticis.

Taču pēdējos gados Eiropas ekonomika ir saskārusies ar ievērojamiem izaicinājumiem. Covid-19, inflācija, augstās enerģijas cenas un Krievijas nelikumīgais iebrukums Ukrainā ir krasi mainījis ES uzņēmumu realitāti. Pieaugusi ģeoekonomiskā konkurence ir vājinājusi globālos tirgus principus. Nepieciešamība pēc ES rīcības tika uzsvēta Eiropadomes 2022. gada 15. decembra un 2023. gada 9. un 10. februāra secinājumos. Komisija 2023. gada 1. februārī nāca klajā ar "Zaļā kursa rūpniecības plānu neto nulles emisiju laikmetam", kura mērķis ir nodrošināt tādu vidi, kas sekmē ES ražošanas jaudas palielināšanu attiecībā uz neto nulles emisiju tehnoloģijām un produktiem, kas vajadzīgi, lai sasniegtu ES vārienīgos klimata mērķrādītājus.

Eiropai ne vien jānosaka virzība uz neto nulles emisiju līmeni un jārisina uzņēmumu īstermiņa vajadzības, bet arī jāpievēršas ilgtermiņa ekonomikas problēmām. Eiropadome 2022. gada decembrī uzsvēra, ka ES ir īpaši jāpievēršas izaugsmes un inovācijas plīsam starp Eiropu un tās globālajiem konkurentiem, un aicināja Komisiju nākt klajā ar konkurētspējas un produktivitātes veicināšanas stratēģiju. Šis secinājums tika atkārtoti pausts 9. februārī, un Eiropadome šim jautājumam vēlreiz pievērsīsies 2023. gada 23. un 24. martā.

Komisija 2023. gada martā nāks klajā ar paziņojumu "Vienotajam tirgum 30 gadi" un atzīmēs vienotā tirgus 30. gadadienu. Kopā ar 2023. gada ziņojumu par vienoto tirgu un vienotā tirgus rezultātu apkopojumu šajā paziņojumā priekšplānā tiks izvirzīts vienotā tirgus nozīmīgums, kā arī virzība ceļā uz tā stiprināšanu.

Paredzams, ka šīs iniciatīvas veidos stabilu pamatu ES virzīšanai uzlabotas konkurētspējas un noturīgākas ekonomikas virzienā.

Eiropas ilgtermiņa konkurētspējas modelis

Lai atjaunotu produktivitāti un izaugsmi, ir jāizveido Eiropas ilgtermiņa konkurētspējas modelis – stingrs plāns ES konkurētspējas stiprināšanai.

Vienotā tirgus 30. gadadienas atzīmēšana kalpo par dabisku sākumpunktu diskusijām par šāda plāna īstenošanas kārtību. Mums ir vajadzīgs, lai vienotais tirgus nākamos trīsdesmit gados turpinātu būt spēcīgs nodarbinātības, uzņēmējdarbības, pārejas uz zaļo ekonomiku un ilgtspējīgas izaugsmes dzinējspēks. Analīze liecina, ka pilnībā funkcionējošs vienotais tirgus Eiropas Savienībā ik gadu varētu ģenerēt kopējo ekonomisko ieguvumu – papildu IKP aptuveni 12 % apmērā. Mēs nedrīkstam šādu iespēju laist garām.

Taču visaptveroša Eiropas produktivitātes un konkurētspējas stratēģija aptver vēl vairāk. Tai jāaptver visas attiecīgās politikas jomas, kas attiecas uz uzņēmumu produktivitāti un konkurētspēju pasaules tirgū. Protams, tās pamatā ir mūsu ekonomikas modeļa pamatvērtības un īpatnības – tirgus ekonomika, atvērtība, inovācija, ilgtspēja, veselības un vides aizsardzība un uzņēmējdarbībai labvēlīga vide. Turklāt, pieaugot globālajam pieprasījumam pēc produktiem un pakalpojumiem, kas nesatur fosilo kurināmo, ilgtermiņa konkurētspējas pamatā būs klimatiskā pārkārtošanās un cenas ziņā pieejama, no fosilā kurināmā brīva enerģija. ES jau ir soli priekšā klimatiskās pārkārtošanās jomā, un tai ir jādarbojas pēc tās principiem, lai kļūtu par tirgus līderi zaļo tehnoloģiju jomā. Visbeidzot, šādi faktori būs izšķiroši attiecībā uz to, kur uzņēmumi izvietos savu darbību un kur notiks turpmākā ekonomikas izaugsme.

Tālāk ir sniegti daži ierosinātie Eiropas ilgtermiņa konkurētspējas modeļa pīlāri:

- *Mūsu tirgus ekonomikas principu saglabāšana, tostarp vienotā tirgus padziļināšana*

Jāturpina nodrošināt vislabākos iespējamus apstākļus stabilai un atvērtai ekonomikai, kuras pamatā ir efektīva konkurence, privātās investīcijas, pārvietošanās brīvība un stabila rūpniecības politika, kas veicina zaļo un digitālo pārkārtošanos. Jāstiprina vienotā tirgus *acquis* izpilde un jānovērš sadrumstalotība.

- *Stratēģiska atvērtība nolūkā atbalstīt globālu brīvo tirdzniecību*

Centieni palielināt tirdzniecības iespējas un partnerības veido pamatelementus, lai varētu uzlabot produktivitāti un padarīt mūsu ekonomiku noturīgāku. Tirdzniecības politika ir ārkārtīgi svarīga, lai atvērtu jaunus stratēģiskos tirgus un nodrošinātu piekļuvi kritiski svarīgiem resursiem visās vērtību ķēdēs.

- *Labāks regulējums, kas veicina produktivitātes uzlabošanos*

Saskaņots tiesiskais regulējums, kura pamatā ir augstas kvalitātes ietekmes novērtējumi, apspriešanās un izvērtējumi. Ir jārisina nevajadzīgu regulatīvo slogu jautājums. Priekšsēdētājas *fon der Leyen* apņemšanās, ka visiem tiesību aktu priekšlikumiem būs jāiztur konkurētspējas pārbaude un jānovērš iespējamā nesamērīgā ietekme uz MVU, veido daļu no šīs mozaīkas.

- *Inovācija*

Inovācija ir būtisks konkurētspējas stiprināšanas elements, jo īpaši attiecībā uz tehnoloģijām un produktiem, kas vajadzīgi, lai sasniegtu Eiropas vērienīgos mērķus klimata jomā. Daži svarīgi ES inovācijas katalizatori ir izdevumi pētniecības un izstrādes jomā, infrastruktūra apmaiņai ar pētījumu rezultātiem un intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība.

– *Konkurētspējīga un droša energoapgāde*

Piekļuve konkurētspējīgai, no fosilā kurināmā brīvai enerģijai un elektroenerģijas ražošanai ir būtiska, lai nodrošinātu ilgstoši konkurētspējīgu zaļo un digitālo pārkārtošanos. Jāievēro piesardzība attiecībā uz nevajadzīgu regulējumu, lai līdz minimumam samazinātu riskus, kas saistīti ar kapitālieguldījumu samazināšanos stabilā energosistēmā.

Ministri tiek aicināti apmainīties viedokļiem par šādiem jautājumiem, kurus paredzēts apspriest Konkurētspējas padomē 2023. gada 2. martā:

1. Ņemot vērā gaidāmo ilgtermiņa konkurētspējas stratēģiju un Paziņojumu "Vienotajam tirgum 30 gadi", kādi, jūsuprāt, ir galvenie elementi un kādi pasākumi ES jāveic, lai turpmākajās desmitgadēs uzlabotu tās konkurētspēju un produktivitāti?
2. Kādi elementi un pasākumi ir būtiski, lai stimulētu uzņēmumus ieviest inovācijas un investēt ES?